

УДК 338.1

**Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,**

*доктор юридичних наук, доцент,  
заслужений працівник освіти України,  
перший проректор Харківського національного  
університету внутрішніх справ;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1999-9956>*

## **РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У СВІТЛІ НОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Розвиток соціальної економіки у глобальному просторі набуває все більшого значення, враховуючи зміни соціуму та новітні виклики для суспільства. Коронавірусна криза, «інтелектуальний голод», проблематика, пов'язана з дистанційною формою освіти, та багато інших факторів показали, що соціальний аспект економіки потребує реформування та збільшення, а головне реформування розподілу видатків на медицину, освіту і інші соціальні потреби. Водночас значну частину соціального сектора світової економіки формують вже не держави, а транснаціональні корпорації, що впливають на політику держав та самостійно здійснюють фінансування у соціальному секторі [1].

Транснаціональні корпорації з метою впливу на регіональну економіку та відповідні групи населення здійснюють фінансування як окремих соціальних сфер, так і змінюють соціальну економіку шляхом інформатизації та інноватизації глобальної та регіональної економіки [2, с. 257].

Водночас наразі існує процес поєднання соціального та виробничого аспектів економіки, коли дуже складно від'єднати їх один від одного. Прикладом такого можна назвати екологічну сферу, зокрема «зелену» енергетику, «зелений» туризм та «зелене» виробництво, що, з одного боку,

безперечно, є підгалузями соціальної економіки, оскільки значно покращують екологічне становище громадян, а з іншого, – виробничої економіки, оскільки виробляють продукцію чи послуги та є рентабельними для вкладення коштів фізичних та юридичних осіб [3].

Отже, слід дійти висновку, що наразі соціальна економіка здійснює зближення з виробничою та стає все більш привабливою для фінансування. Тому одним із завдань держави стає не тільки фінансування соціальної сфери, а й стимулювання приватних суб'єктів до здійснення капіталовкладень у відповідні об'єкти соціальної економіки. Так, в Україні досить ефективно функціонують багато екологічних проєктів, низка приватних лікарень та лікарів, приватні суб'єкти, що здійснюють діяльність, пов'язану з обслуговуванням житлових та нежитлових будинків, будівництвом, ремонтом та обслуговуванням доріг та інших об'єктів тощо.

Саме тому держава має зафіксувати у нормативно-правових актах новий курс на капіталізацію соціальної сфери та шляхом прийняття відповідних державних програм розвитку визначити основні етапи реформування вітчизняної економіки у цій сфері. Окрім цього, необхідним убачається створити спеціальні податкові режими для здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з розвитком соціальної економіки, що мають полягати у зменшенні ставок чи звільненні від окремих податків та/або спрощенні податкових перевірок для відповідних суб'єктів.

**Висновок.** Наразі соціальна економіка здійснює процес об'єднання з виробничою. У всьому світі відбувається зміна парадигми фінансування соціального сектора з державної моделі до приватної. Завданням України є створення необхідного законодавчого базису для стимулювання вітчизняних, закордонних та транснаціональних суб'єктів до інвестування у сектор соціальної економіки, а також створення програмного документа, що закріплював би основні положення реформи сектора соціальної економіки. Важливим також є створення спеціальних податкових режимів для здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з розвитком соціальної економіки, а також можливе створення інших механізмів стимулювання капіталізації вітчизняної соціальної економіки.

### Список бібліографічних посилань

1. Сімахова А. О. Моделі соціальної економіки у глобальному вимірі : дис. ... д-ра економ. наук : 08.00.02. Київ, 2020. 473 с.
2. Поручник А. М., Столярчук Я. М. Глобальні імперативи транснаціоналізації національних економік. *Формування ринкової економіки*. 2009. Вип. 21. С. 257–278.
3. Стукало Н. В., Сімахова А. О. «Зелена» економіка: соціальний аспект // «Зелена» економіка: від глобальної концепції до реалій місцевого розвитку : монографія / Н. В. Стукало, Н. О. Краснікова, І. О. Стеблянок та ін. Дніпро, 2018. С. 69–79.